

Матеріали XV Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю
“АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ”

УДК 378.14:61:355.332.4

DOI 10.11603/me.2414-5998.2018.2.8961

І. В. Іоффе, С. М. Смірнов, С. І. Скляр, І. О. Кузьміченко, О. А. Асєва
Державний заклад “Луганський державний медичний університет”

**ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ ОРГАНІЗАЦІЇ ПІДГОТОВКИ ОФІЦЕРІВ
МЕДИЧНОЇ СЛУЖБИ ЗАПАСУ У ДЕРЖАВНОМУ ЗАКЛАДІ
“ЛУГАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ”**

I. V. Ioffe, S. M. Smirnov, S. I. Skliar, I. O. Kuzmichenko, O. A. Asieva
State Establishment “Luhansk State Medical University”

**PECULIARITIES OF THE ORGANIZING PROCESS OF TRAINING
OF THE MEDICAL SERVICE RESERVE OFFICERS AT THE STATE
ESTABLISHMENT “LUHANSK STATE MEDICAL UNIVERSITY”**

Мета роботи полягає у висвітленні проблем процесу організації підготовки офіцерів медичної служби запасу у переміщеному вищому медичному навчальному закладі.

Основна частина. Доведено гостру необхідність та окреслено основні проблеми організації підготовки офіцерів медичної служби запасу у переміщеному вищому медичному навчальному закладі. Показано шлях становлення та розвитку військово-медичної підготовки у Державному закладі “Луганський державний медичний університет”.

Висновки. Військова медицина нині перебуває у стані відродження та потребує нових висококваліфікованих кадрів із числа випускників ВМНЗ. Особливо гостро ця проблема відчутна в умовах збройного конфлікту на Сході України. Отже, з огляду на ситуацію, що склалася, і незважаючи на певні труднощі, створення військової кафедри у ДЗ “ЛДМУ” стало необхідністю, яка була продиктована часом і подіями.

Ключові слова: офіцери медичної служби запасу; вищі медичні навчальні заклади; військова медицина.

The aim of the work – to highlight the problems of the organizing process the training of medical reserve officers at a moving higher medical school.

The main body. The urgent necessity and the main problems of organizing of training of the medical reserve service officers in the transferred higher medical educational establishment have been proved. The ways of formation and development of military medical training at the State Establishment “Luhansk State Medical University” is shown.

Conclusions. Military medicine is now in a state of rebirth and requires new highly qualified personnel from the graduates of the Institute of Veterinary Medicine. This problem is especially acute in the context of the armed conflict in the East. Therefore, given the current situation, and despite some difficulties, the establishment of a military department at the State Enterprise “LSMU” was a necessity that was dictated by time and events.

Key words: medical service reserve officers; higher medical educational establishments; military medicine.

Вступ. Сьогодні військово-медична служба Збройних сил України відчуває гостру нестачу кваліфікованих медичних і фармацевтичних працівників. Рішення щодо скорочення чисельності військових кафедр у вищих медичних навчальних закладах обійшлося країні надто дорого, його наслідки ми спостерігаємо і тепер [1–3].

Безперечно, підготовка офіцерів медичної служби запасу – складний організаційний, навчально-науковий і методичний процес, який має свої специфічні особливості. Але він є життєво необ-

хідним, і події, що відбуваються на Сході України, неодноразово і переконливо це довели у ситуації, коли українська армія під час бойових дій зіткнулася з проблемою нестачі висококваліфікованих військово-медичних кадрів. Це гостро відчули на собі і хірурги Державного закладу “Луганський державний медичний університет”, які в екстремальних умовах організували міжрайонні бригади швидкого реагування у буремному 2014 році на лінії розмежування, паралельно опановуючи майстерність воєнно-польової хірургії під керівництвом воєнних кадрових лікарів.

© І. В. Іоффе, С. М. Смірнов, С. І. Скляр та ін.

Мета роботи полягає у висвітленні проблем процесу організації підготовки офіцерів медичної служби запасу у переміщеному вищому медичному навчальному закладі.

Основна частина. Державний заклад “Луганський державний медичний університет” має сталі традиції та досвід у сфері організації військово-медичної підготовки майбутніх офіцерів медичної служби запасу. Слід зазначити, що кафедру військово-медичної підготовки в ЛДМУ було створено на початку вісімдесятих років минулого сторіччя. Вона формувалася з урахуванням досвіду, накопиченого в медичних університетах колишнього СРСР. Було створено потужну навчально-методичну та матеріальну базу. Кафедра розташовувалась на двох поверхах морфологічного корпусу, а у підвальних приміщеннях університету знаходився медичний пункт. І це був не макет, а повністю укомплектований польовим табельним оснащенням медичний пункт, де студенти під час навчання могли відпрацьовувати навички надання першої лікарської допомоги, медичного евако-транспортного сортування, підготовки умовно постраждалих до евакуації тощо.

Тоді близько двадцяти випускників університету вступили до Української військово-медичної академії. Багато хто з них пов’язав своє професійне життя зі службою у лавах Збройних сил України та інших військових формуваннях на керівних посадах, а також у якості співробітників науково-дослідних установ, начальників клінік та ординаторів військових шпиталів.

Навіть після закриття кафедри медицини катастроф і військової медицини все навчальне обладнання було законсервоване, в надії, що робота кафедри відновиться. Але події 2014 року водночас перекреслили усі плани, і навчально-методична й матеріальна база кафедри була повністю втрачена.

Відповідно до Постанови КМУ від 1 лютого 2012 року № 48 “Про затвердження Порядку проведення військової підготовки громадян України за програмою підготовки офіцерів запасу”, зі змінами, внесеними Постановою КМУ від 5 серпня 2015 року № 577, наказів МО, МОЗ, МОН 29.06.2016 року № 322/631/709 “Про затвердження Інструкції про організацію військової підготовки громадян України за програмою підготовки офіцерів запасу медичної служби” у вищих країни розпочався процес відновлення підготовки офіцерів запасу медичної служби.

Наш університет, звісно, не залишився осторонь. Безперечно, були і є свої труднощі. Головною

проблемою стало те, що у ДЗ “ЛДМУ”, який був евакуйований із тимчасово окупованої території м. Луганська і зареєстрований уже за новою юридичною адресою у м. Рубіжному, навчальні підрозділи для здійснення процесу підготовки офіцерів запасу медичної служби довелось не відновлювати, а практично створювати наново. Ситуація ускладнювалася ще й тим, що коли у 2015 році формувался перелік вищих навчальних медичних закладів, у яких відновлювалися кафедри медицини катастроф та військової медицини, наш університет лише починав налагоджувати свою життєдіяльність, а отже, на жаль, не був включений до цього переліку.

Враховуючи те, що найближча кафедра медицини катастроф і військової медицини знаходилася лише в Харкові, то проблемним також стало питання кадрового забезпечення навчального процесу. І здавалося б, нездоланне питання вирішилось шляхом створення нового структурного підрозділу – у вересні 2017 року в Державному закладі “Луганський державний медичний університет” було створено кафедру сімейної, соціальної, військової медицини та організації охорони здоров’я, яку очолив канд. мед. наук, доцент, полковник медичної служби запасу Сергій Іванович Скляр. Вдалий добір складу високопрофесійних викладачів, які мають організаційно-адміністративний та клінічний досвід, дав можливість налагодити викладання військово-орієнтованих навчальних модулів дисципліни “Підготовка офіцерів запасу” на вищезгаданій кафедрі.

У жовтні 2017 року в МОЗ України було подано клопотання щодо включення ДЗ “ЛДМУ” в перелік вишів, де відновлюються кафедри медицини катастроф та військової медицини. Враховуючи, що даний процес займе певний час, у грудні 2017 року між університетом та Українською військово-медичною академією було укладено договір про співпрацю. Суттєву допомогу і підтримку нашому колективу у справі організації підготовки офіцерів запасу надали начальник УВМА, професор В. Л. Савицький і начальник кафедри організації медичного забезпечення Збройних сил України, професор М. І. Бадюк.

Безперечно, є певні складнощі і щодо формування навчальних груп із числа студентів, які прагнуть стати офіцерами запасу медичної служби. Однією з проблем є економічна складова: відповідно до законодавчої бази, підготовка здійснюється лише на контрактній основі, через це частина бажаючих не може втілити у життя свою мрію.

Друга проблема має здебільшого суб’єктивний характер. Основна частина наших студентів має уявлення про війну не з уроків історії чи репортажів ЗМІ. Отже, є реальна необхідність донести до їхньої свідомості саме позитивний образ військового, який не є причиною війни, а є тим, хто покінчить із нею. І це значить, що їх навчання військової медицини буде посилюючим внеском у справу перемоги країни.

Наш університет тісно співпрацює з військово-медичною службою Збройних сил України, а конкретно – з військовим мобільним шпиталем, що дислокується у м. Сєвєродонецьку. 21 лютого 2018 року силами особового складу шпиталю було проведене показове відкрите заняття для студентів 1–4 курсів університету щодо організації надання медичної допомоги на етапах евакуації, а також прийомів тактичної медицини. Досвідчені військові

лікарі продемонстрували, як проводиться медичне сортування, організовується надання допомоги в автоперев’язувальній, як працює виїзний стоматологічний кабінет тощо.

Отже, головним завданням новоутвореної кафедри є забезпечення української армії фахівцями з військово-медичною освітою, здатними оперативно і професійно працювати в умовах надзвичайних ситуацій воєнного часу.

Висновки. Військова медицина нині перебуває у стані відродження та потребує нових висококваліфікованих кадрів із числа випускників ВМНЗ. Особливо гостро ця проблема відчутна в умовах збройного конфлікту на Сході України. Отже, з огляду на ситуацію, що склалася, і незважаючи на певні труднощі, створення військової кафедри у ДЗ “ЛДМУ” стало необхідністю, яка була продиктована часом і подіями.

Список літератури

1. Абушинов В. В. Научно-организационные аспекты профессиональной подготовки врачей госпитального звена / В. В. Абушинов // Военно-медицинский журнал. – 2001. – № 4. – С. 20–26.

2. Білий В. Я. Актуальні проблеми підготовки військово-медичних кадрів для ЗС України / В. Я. Білий, Б. А. Клішевич // Лік. справа. – 1996. – № 1, 2. – С. 197–201.

References

1. Abushinov, V.V. (2011). Nauchno-organizatsionnyye aspekty professionalnoy podgotovki vrachey gosпитального звена [Scientific-organizational aspects of professional training of doctors of the hospital]. *Voyenno-meditsinskiy zhurnal – Military Medical Journal*, 4, 20-26 [in Russian].

2. Bilyi, V.Ya., & Klishevych, B.A. (1996). Aktualni problemy pidhotovky viiskovo-medychnykh kadriv dlia ZS Ukrainy [Actual problems of preparing military medical personnel for the Armed Forces of Ukraine]. *Lik. справа – Medical Business*, 1 (2), 197-201 [in Ukrainian].

3. Бойчак М. П. История Киевского военного госпиталя. Киевский госпиталь – учебная и научная база медицинского факультета университета Св. Владимира и Киевского медицинского института / М. П. Бойчак. – К. : Преса України, 2005. – 752 с.

3. Boychak, M.P. (2005). *Istoriya Kiyevskogo voyennogo gosпитalya Kiyevskiy gosпитal – uchebnaya i nauchnaya baza meditsinskogo fakulteta universiteta Sv. Vladimira i Kiyevskogo meditsinskogo instituta [History of Kyiv Military Hospital Kyiv Hospital educational and scientific base of the Medical Faculty of the University of St. Vladimir and Kyiv Medical Institute]*. Kyiv: Presa Ukrainy [in Russian].

Електронна адреса для листування: canclsmu@ukr.net

Отримано 03.04.18